

ԳԵՐԱՇՆՈՐԶ Տ. ՎԱԶԳԵՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՊԱԼԱՅԱՆԻ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲՈՒԽԱՐԵՍՏՈՒՄ

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

ԲՈՒՔՐԵՇ.— Հինգշաբթի 2 հունիսին, «Ստեփան Շահումյան» Մշակույթի տան հանդիսասրահին մեջ խոսեցավ գերաշնորհ Տ. Վազգեն եպիսկոպոս, նյութ ունենալով «Հայաստանյայց եկեղեցին Սովետական Միության մեջ»:

Սրբազան հայրը պատմական ակնարկ մը նետելի հետո Հայաստանյայց եկեղեցվո ստեղծման և կազմակերպման առաջին շրջանին վրա, ներկայացուց Հայ եկեղեցվո իրավական կացությունը 19-րդ դարու ընթացքին, երբ ան ղեկավարվեցավ Արևելյան Հայաստանի մեջ, ցարական իշխանության օրով՝ 1836-ին հռչակված Պոլոժենիայով, իսկ Թրքահայաստանի մեջ՝ 1863-ի Ազգային Սահմանադրությամբ:

«Իր պետական անկախությունը կորսնցնելի հետո, — ըսավ սրբազանը, — մեր ժողովուրդը դարեր շարունակ ապրեցավ կրոնական համայնքի մը իրավական շատ նեղ սահմաններում մեջ, միշտ հալածված և հաճախ նահատակված՝ ցարական չինովնիկներու և արյունաբերու սովթաններու և փաշաներու մտրակին տակ:

Այսօր, Սովետական Հայաստանի ստեղծումով, վերածնած հայ ժողովուրդը ինքնավար դարձած է պետականության պայմաններու տակ, Սովետական հանրապետություններու դաշնակցային միության մեջ, Որով

իրավական նոր վիճակ և կյանքի նոր պայմաններ ստեղծված են մեր եկեղեցվո համար, հայրենի պետության մեջ:

Այսօր պետությունն է, որ ստանձնած է ազգին ու Հայրենիքին քաղաքական, ընկերային, տնտեսական, կրթական, մշակութային կյանքի ամբողջ ղեկավարությունն ու պատասխանատվությունը, և պարզ է, թե տարբեր չէր կրնար ըլլալ:

Հայաստանյայց եկեղեցին այսօր կոչված է ծառայելու իր հիմնական, բուն նպատակին, այն է՝ հայ հավատացյալներու հոգևոր կյանքի մշակման և Հայ եկեղեցվո վերաշինության ու կազմակերպման, Ս. Էջմիածնի դարավոր Մայր Աթոռը ունենալով իբրեկեղրոն և Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը՝ իբրեհոգևոր գերագույն Պետ:

Վազգեն սրբազան ներկայացնելի հետո լրիվ պատկերը Հայ եկեղեցվո այսօրվա կազմակերպության, իր նվիրապետական Աթոռներով և թեմերով, կանգ առավ Սովետական Միության սահմաններին ներս գործող հայ եկեղեցիներու կյանքին վրա, եկեղեցիներ, զորս սրբազանը անձամբ այցելած է իր ճանապարհորդությանց ընթացքին թե՛ Հայաստան, թե՛ Վրաստան, Ադրբեջան և Հյուսիսային Կովկաս:

Սրբազանը շարունակեց. «Հայ եկեղեցվո իրավական գոյավիճակը և կրոնական կյան-

քի արտահայտություններն ու կազմակերպությունը ապահովված և ճշտված են Սովետական Միության Սահմանադրությամբ և օրենքներու ուժով, Սովետական Հայաստանի Մինիստրներու Խորհուրդին կից կգործեն Դավանությունց խորհուրդ մը, որուն նախագահը — նախարարի իրավասություններով — կպահանջէ կապը Պետության և Եկեղեցական իշխանության միջև, նպատակ ունենալով խղճի ազատության և կրոնական կյանքի անկաշկանդ կազմակերպման ապահովումը և կենսագործումը եկեղեցական իշխանությանց կողմէ ներկայացված ծրագիրներու և տալարկներու, օրենքի սահմաններուն մեջ:

Հայրենի պետությունը այսօր կապահովի ոչ միայն կրոնական կյանքի արտահայտություններու ազատությունն ու բնականոն բնթացքը, այլև բարյացակամ վերաբերմունք մը ունի դեպի Հայաստանյայց Եկեղեցին՝ վերաշինելով անոր պատմական տաճարները:

Ս. Էջմիածինը իբրև պատմական կրոնական կենդրոնը հայ ազգին, այսօր ալ կենդանի վիճակն ու խորհրդանշանն է Հայ Եկեղեցւոյ և ի սփյուռս աշխարհի ցրված հավատացյալներու միասնականութեան:

Սփյուռքի Հայ Եկեղեցին և հավատացյալները իրենց հոգևոր միությունը և ներդաշնակությունը կրնան ամբողջ ու անաղարտ պահել ու պահպանել միմիայն իրենց հավատարմությամբ և նվիրումովը դեպի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին: Կողմնակի և անցողական պարագաներ, որոնք կրնան ստեղծվիլ Սփյուռքի մեջ, որոշ տեղեր, իբրև հետևանք

միջազգային քաղաքական կյանքի իրադարձությունց, չեն կրնար և պետք չէ որնէ ազդեցություն դործեն մեր հիմնական կեցվածքին վրա, մեր մտածումներուն և զգացումներուն վրա, ինչ կվերաբերի Հայ Եկեղեցւոյ միասնականության գիտակցության և պաշտամունքին դեպի հայ հավատացյալներու Սրբություն Սրբոց՝ Էջմիածինը:

Մեր սիրտ և պաշտամունքի զգացումը դեպի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին, առավել ևս կխորանա մեր գիտակցության մեջ, տեսնելով այն հայրենասիրական ոգին, որ կճառագայթի Միածնաէջ Մայր Աթոռէն:

Ս. Էջմիածինը, հարադատ ու ջերմ օջախ հայրենասիրական տեսիլքներու և իղձերու, այսօր խոր մխիթարության զգացումով դեղուն՝ ցնծագին հրձվանքով կտեսնեն ու կապրի մեր Մայր Հայրենիքի վերաշինությունն ու լուսաշող վերելքը:

Եվ իբրև քրիստոսավանդ խաղաղության և հայրենաշունչ քարոզության հոգևոր կենդրոն, Ս. Էջմիածինը ջերմ աղոթող է ի խնդիր աշխարհի խաղաղության և ժողովուրդներու տեսական բարեկամության, ազգերու համերաշխության, այն պայծառ գիտակցությամբ, թե Հայ Եկեղեցին դարեր շարունակ բազում արհաւիրքներու փորձանքներն փրկված, իր շինարար ու ծաղկալ կյանքը պիտի կարողանա շարունակել խաղաղության և միջազգային համերաշխ մթնոլորտին մեջ, միայն վերածնված Սովետական Հայաստանի մեջ:

(Քոխարեստ, «ՆՈՐ ԿՅՈՒՆ»)

